

Det danske klassesamfund

Inddeling af befolkningen i sociale klasser

Denne analyse er en del af baggrundsanalyserne til bogen "Det danske klassesamfund - et socialt Danmarksportræt". I denne indledende analyse opdeles befolkningen i fem sociale klasser: overklassen, højere middelklasse, middelklassen, arbejderklassen og underklassen, og udviklingen i klasserne beskrives.

af chefanalytiker **Jonas Schytz Juul**

29. oktober 2012

Analysens hovedkonklusioner

- Befolkningen i aldersgruppen 18-59 år opdeles i analysen i fem klasser ud fra parametrene uddannelse, arbejdsstilling og indkomst.
- Overklassen udgør godt 2 pct. af familierne, den højere middelklasse 12 pct., middelklassen 30 pct., arbejderklassen 42 pct. og underklassen knap 14 pct.
- Mens den højere middelklasse og middelklassen er steget markant i perioden 1985-2009, er arbejderklassen faldet meget. Underklassen er også vokset, mens overklassen er næsten uændret i perioden.

Kontakt

Chefanalytiker

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Sociale klasser

Denne analyse er den første i en række af baggrundsanalyser om inddelingen af befolkningen i fem sociale klasser. I analysen gennemgås definitionen af de sociale klasser, størrelsen af klasserne, udviklingen over tid samt mobiliteten fra år til år.

Analyserne danner baggrund for et bogprojekt om sociale klasser, som udarbejdes som et samarbejde mellem AE, forfatter Lars Olsen og direktør i Danmarks Statistik Niels Ploug.

Definition af socialklasserne

I afgrænsningen af de sociale klasser ses der på hele befolkningen i aldersgruppen 18-59 år. Er man studerende, udelades man også fra de sociale klasser.

De 18-59-årige inddeles i fem overordnede socialklasser. Hvis man har været beskæftiget mindre end 20 pct. af året, er man i underklassen. De fem klasser er:

1. Overklassen
2. Højere middelklasse
3. Middelklassen
4. Arbejderklassen
5. Underklassen

Definitionen af de fem sociale klasser er:

Overklassen

- Selvstændige med indkomst over 3 gange medianindkomsten (defineret som samlet bruttoindkomst før skat for 18-59-årige, der er i beskæftigelse minimum halvdelen af året). Det svarer til ca. 1,1 mio. kr. årligt i 2009.
- Topledere med indkomst over 3 gange medianindkomsten.
- Personer med kort, mellem eller lang videregående uddannelse med indkomst over 3 gange mediaindkomsten.

Højere middelklasse

- Selvstændige med indkomst i intervallet 2-3 gange medianindkomsten (svarende til en bruttoindkomst i intervallet 734.000-1,1 mio. kr. før skat)
- Topledere med indkomst i intervallet 2-3 gange medianindkomsten.
- Personer med kort, mellem eller lang videregående uddannelse med indkomst i intervallet 2-3 gange medianindkomsten.
- Personer med lang videregående uddannelse uanset indkomst

Middelklassen

- Personer, som har en kort eller mellemlang videregående uddannelse med en indkomst under det dobbelte af medianindkomsten. (svarende til en bruttoindkomst under 734.000 kr.)
- Selvstændige og topledere med indkomst under det dobbelte af medianindkomsten

Arbejderklassen

- Personer med erhvervsfaglig uddannelse, som ikke er i en af de øvre klasser
- Ufaglærte, som ikke indgår i en af de øvre klasser

Underklassen

Denne gruppe udregnes som en residual. Det vil sige, at alle, som ikke kunne placeres i klasse 1 til 4 (fordi de havde erhvervs erfaring på under 1/5 år), kommer i denne klasse.

Sociale klasser på hovedgrupper i 2009

I tabel 1 er der vist en oversigt over størrelsen og indkomsten for de forskellige socialklasser. I tabellen er det den sociale klasse opgjort på personniveau, der er vist. Kun personer i aldersgruppen 18-59 år er taget med, og studerende er udeladt.

Klasse	Antal 1.000 personer	Andel Pct.	Samlet indkomst 1.000 kr.
Overklasse	28,8	1,1	1.927,6
Højere middel	217,5	8,7	635,3
Middel	594,0	23,7	427,3
Arbejder	1.171,7	46,8	397,3
Underklasse	492,9	19,7	216,9
I alt	2.504,8	100,0	407,1

Anm.: Indkomst er vist i 2012-niveau.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Da det er familiens samlede status, der er i fokus, opgøres den sociale klasse på familieniveau. Det er således den sociale klasse for det familiemedlem, der har den højeste sociale klasse, der afgør hele familiens sociale klasse. Eksempelvis vil et par bestående af en fra arbejderklassen og en fra middelklassen begge blive til middelklasse, når socialklassen opgøres på familieniveau. I tabel 2 er de sociale klasser vist på familieniveau. Kun personer i aldersgruppen 18-59 år er taget med, og familier hvor en eller begge forsørgere er studerende, er udeladt.

Klasse	Antal personer 1.000 personer	Andel af alle Pct.	Samlet indkomst 1.000 kr.
Overklasse	55,7	2,1	1.174,3
Højere middel	312,1	12,0	545,2
Middel	778,1	30,0	396,6
Arbejder	1.099,7	42,4	357,9
Underklasse	350,1	13,5	201,4
I alt	2.595,7	100,0	388,4

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Sammenligner man tabel 1 og 2 ses det, at der er flere i de høje sociale klasser, når det opgøres på familieniveau, end når det opgøres på personniveau. Omvendt falder underklassen markant. Det skyldes,

at man udelukkende kan rykke opad eller blive i samme sociale klasse i skiftet fra opgørelsen på personniveau til familieniveau.

Af tabel 2 fremgår det også, at overklassen har en gennemsnitlig indkomst på knap 1,1 mio. kr., selvom indkomstgrænsen for at være med i gruppen er på 1,1 mio. kr. Forklaringen er, at familien til overklassen har en lavere indkomst end indkomstgrænsen, hvilket trækker gennemsnittet ned.

Sociale klasser på undergrupper i 2009

I de næste tabeller er socialklasserne udelukkende opdelt på familieniveau.

I tabel 3 er hver socialklasse underopdelt yderligere, således at det samlet giver 14 undergrupper. Opdelingen er lavet hierarkisk, således at det er det familiemedlem, der er i den øverste klasse i tabellen, der afgør hele familiens socialklasse. Fx vil en familie bestående af en ufaglært arbejder og en faglært arbejder blive kategoriseret som "Arbejder - faglært".

Tabel 3. Oversigt over sociale klasser opgjort på familieniveau, 2009			
Klasse	Antal	Andel	Indkomst
	1.000 personer	Pct.	1.000 kr.
1.1 Overklasse - Selvstændige	19,3	0,7	1.286,0
1.2 Overklasse - Topleder	18,3	0,7	1.165,8
1.3 Overklasse - Uddannelse	18,1	0,7	1.063,6
2.1 Højere middel - Selvstændige	19,7	0,8	658,8
2.2 Højere middel - Topleder	30,1	1,2	676,7
2.3 Højere middel - KVVU, MVU og LVU over indkomstgr.	64,2	2,5	685,2
2.4 Højere middel - LVU under indkomstgr.	198,1	7,6	468,6
3.1 Middel - Selvstændige	174,9	6,7	320,1
3.2 Middel - Topleder	74,9	2,9	454,0
3.3 Middel - KVVU og MVU	528,3	20,4	413,8
4.1 Arbejder - Faglært	760,0	29,3	373,7
4.2 Arbejder - Gymnasie	76,6	3,0	351,9
4.3 Arbejder - Ufaglært	263,1	10,1	314,0
5 Underklasse	350,1	13,5	201,4
I alt	2.595,7	100,0	388,4

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Udvikling i de sociale klasser

I tabel 4 kan udviklingen i, hvor stor en andel af de 18-59-årige, der er i de enkelte socialklasser, ses. Af tabellen ses det bl.a., at den højere middelklasse er omtrent fordoblet i perioden. Middelklassen er også vokset, mens arbejderklassen er faldet markant fra over 57 pct. i 1985 til godt 42 pct. i 2009.

Tabel 4. Udvikling i socialklasser, andele

	1985	1990	1995	2000	2005	2009
	Pct.					
Overklasse	2,1	2,2	2,2	2,6	2,4	2,1
Højere middel	6,9	7,2	8,0	9,5	10,7	12,0
Middel	23,8	23,6	24,4	26,8	28,2	30,0
Arbejder	57,3	55,1	52,3	49,1	46,1	42,4
Underklasse	9,9	11,9	13,1	12,1	12,6	13,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

I tabel 5 er udviklingen vist på undergrupperne. Af tabellen ses det bl.a., at alle de klasser, der er defineret ud fra, om man er topleder, stiger markant fra 1995-2000. Det skyldes dog et databrud i 1996, hvor antallet af topledere samlet stiger meget voldsomt pga. databruddet.

Af tabel 5 ses det også, at LVU'erne under indkomstgrænsen udgør en stigende andel af den højere middelklasse. Tilsvarende udgør KVU og MVU'ere en stigende andel af middelklassen. Endelig ses det, at den ufaglærte arbejderklasse er faldet voldsomt fra godt 22 pct. i 1985 til 10 pct. i 2009.

Tabel 5. udvikling i de sociale klasser, underopdeling, andele

Klasse	1985	1990	1995	2000	2005	2009
	Pct.					
Overklasse - Selvstændige	1,1	1,1	1,2	1,1	0,9	0,7
Overklasse - Topleder	0,3	0,3	0,2	0,7	0,6	0,7
Overklasse - Uddannelse	0,6	0,8	0,8	0,8	0,9	0,7
Højere middel - Selvstændige	1,5	1,4	1,4	1,3	1,0	0,8
Højere middel - Topleder	0,2	0,2	0,2	1,0	1,0	1,2
Højere middel - KVU, MVU og LVU over indkomstgr.	2,7	2,8	2,8	2,6	2,7	2,5
Højere middel - LVU under indkomstgr.	2,4	2,8	3,7	4,7	6,0	7,6
Middel - Selvstændige	10,4	8,7	7,8	7,1	6,3	6,7
Middel - Topleder	0,5	0,4	0,4	2,0	2,2	2,9
Middel - KVU og MVU	13,0	14,4	16,2	17,7	19,7	20,4
Arbejder - Faglært	33,1	34,2	33,9	33,2	31,8	29,3
Arbejder - Gymnasie	1,9	2,2	2,6	2,7	2,9	3,0
Arbejder - Ufaglært	22,3	18,7	15,8	13,2	11,3	10,1
Underklasse	9,9	11,9	13,1	12,1	12,6	13,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Opdeling af underklassen

I tabel 6 er underklassen opdelt i seks undergrupper. Selve det, at de er i underklassen, er opgjort på familieniveau, men det er hver persons egen status i underklassen, der er vist. Opdelingen er foretaget på baggrund af hver persons dominerende ydelse i året registreret i DREAM databasen. Af tabellen ses det bl.a., at omkring 35 pct. er på førtidspension, mens 24 pct. er på kontanthjælp.

Tabel 6. Underklassen opdelt på dominerende ydelsestype i året, 2009

	Antal 1.000 personer	Andel Pct.
Førtidspension	123,5	35,3
Dagpenge	31,7	9,1
Kontanthjælp	84,3	24,1
Sygedagpenge, revalidering, fleksjob	38,7	11,0
Andet	31,8	9,1
Ikke i DREAM	40,3	11,5
I alt	350,1	100,0

Kilde: AE på baggrund af DREAM

Mobilitet mellem klasserne

I det sidste afsnit undersøges mobiliteten mellem klasserne. I tabellerne er klasserne fra 2009 udgangspunktet. I tabel 7 ses det, hvor familierne i de forskellige klasser var året før. Af tabellen fremgår det bl.a., at 70 pct. af overklassen i 2009 også var overklasse i 2008. Yderligere 17,7 pct. var i den højere middelklasse i 2008.

Ser man på underklassen i 2009, så var 67 pct. også i underklassen i 2008. Herudover var 18 pct. i arbejderklassen i 2008 og knap 5 pct. i middelklassen. Endelig er der 8 pct. af underklassen fra 2009, som er opført som "Andet" i 2008. Det er personer, der var studerende i 2008, eller ikke var i landet i 2008.

Tabel 7. Socialklasser fra 2009. Hvor var de året før?

	Socialklasse i 2009				
	Overklasse	Højmiddel	Middel	Arbejder	Underklasse
Socialklasse i 2008			Pct.		
Overklasse	70,1	4,8	0,7	0,2	0,3
Højere middel	17,7	79,7	3,4	0,6	1,3
Middel	3,7	6,0	84,8	3,6	4,9
Arbejder	1,4	1,6	4,6	87,6	18,3
Underklasse	0,4	0,9	1,2	2,4	67,1
Andet	6,7	7,0	5,4	5,6	8,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

I tabel 8 er mobiliteten vist over tre år. Tabellen viser således, hvor klasserne fra 2009 var i 2006. Fx var knap 55 pct. af overklassen fra 2009 også overklasse tre år før. Yderligere 26 pct. var i den højere middelklasse tre år før, mens 7 pct. var i middelklassen. 6,4 pct. kommer fra "Andet", som er studerende og personer, der ikke var i landet tre år tidligere.

Det ses af tabellen, at hele 17 pct. af den højere middelklasse er grupperet som "Andet" i 2006. Det dækker hovedsageligt over studerende. Som følge af definitionen af den højere middelklasse kommer man automatisk med i den højere middelklasse, når man færdiggør en lang videregående uddannelse og er beskæftiget i mindst 20 pct. af året.

Tabel 8. Socialklasser fra 2009. Hvor var de 3 år før?

2006	Socialklasse i 2009				
	Overklasse	Højmiddel	Middel	Arbejder	Underklasse
Socialklasse i 2006			Pct.		
Overklasse	54,8	4,8	1,1	0,4	0,5
Højere middel	26,0	64,4	4,0	1,0	1,8
Middel	7,3	9,1	71,9	5,8	7,3
Arbejder	4,6	3,2	9,9	80,1	26,1
Underklasse	0,9	1,4	1,8	3,5	52,3
Andet	6,4	17,1	11,5	9,3	11,9
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.